

देशः प्राग्दक्षिणः प्राच्यो नदीं यावच्छरावतीम् । पश्चिमोत्तरस्तूदीच्यः प्रत्यन्तो म्लेच्छमण्डलम् ॥ ९५२
पाण्डूदकृष्णतो भूमिः पाण्डूदकृष्णमृत्तिके । जङ्गलो निर्जलोऽनूपोऽम्बुमान्कच्छस्तु तद्विधः ॥ ९५३
कुमुद्वान्कुमुदावासो वेतस्वान्भूरिवेतसः । नडप्रायो नडकीयो नड्वांश्च नड्गलश्च सः ॥ ९५४
शाद्वलः शादहरिते देशो नद्यम्बुजीवनः । स्यान्नदीमातृको देवमातृको वृष्टिजीवनः ॥ ९५५
प्राग्योतिषाः कामरूपा मालवाः स्युरवन्तयः । त्रैपुरास्तु ढाहलाः स्युश्चैद्यास्ते चेदयश्च ते ॥ ९५६
वङ्गास्तु हरिकेलीया अङ्गाश्चम्पोपलक्षिताः । साल्वास्तु कारकुक्षीया मरवस्तु दशेरकाः ॥ ९५७
जालंधरास्त्रिगर्ताः स्युस्त्यायिकास्तार्जिकाभिधाः । काश्मीरास्तु माधुमताः सारखता विकर्णिकाः ॥ ९५८
वाहीकाष्टकनामानो बाल्हीका बल्हिकाह्वयाः । तुरुष्कास्तु साखयः स्युः कारुषास्तु बृहद्बृहाः ॥ ९५९
लम्पाकास्तु मुरण्डाः स्युः सौवीरास्तु कुमालकाः । प्रत्यग्रथास्त्वह्निच्छन्नाः कीकटा मगधाह्वयाः ॥ ९६०
ओड्राः केरलपर्यायाः कुन्तला उपहालकौः । ग्रामस्तु वैसथः संनिप्रतिपर्युपतः परः ॥ ९६१
पटकस्तु तदर्धे स्यादाघाटस्तु घटोऽवधिः । अन्तोऽवसानं सीमा च मर्यादापि च सीमनि ॥ ९६२
ग्रामसीमा तूपशल्यं मालं ग्रामान्तराटवी । पर्यन्तभूः परिसरः स्यात्कर्मान्तस्तु कर्मभूः ॥ ९६३
गोस्थानं गोष्ठमेतत्तु गौष्ठीनं भूतपूर्वकम् । तदाशितंगवीनं स्याद्वावो यत्राशिताः पुरा ॥ ९६४
क्षेत्रे तु वप्रः केदारः सेतौ पाल्यालिसंभराः । क्षेत्रं तु शाकस्य शाकशाकटं शाकशाकिनम् ॥ ९६५

त्रैहेयं शालेयं षष्टिक्यं कौद्रवीणमौद्रीने ।

ग्रीष्मादीनां क्षेत्रेऽणव्यं स्यादाणवीनमणोः ॥ ९६६

भङ्ग्यं भाङ्गीनमौमीनमुम्यं यव्यं यवक्यवत् । तिल्यं तैलीनं माषीणं माष्यं भङ्गादिसंभवम् ॥ ९६७
सील्यं हल्यं त्रिहल्यं तु त्रिसील्यं त्रिगुणाकृतम् । तृतीयाकृतं द्विहल्याद्येवं शम्बाकृतं च तत् ॥ ९६८
बीजाकृतं तूमकृष्टं त्रौणिकाढकिपादयः । स्युर्द्रोणाढकवापादौ खलधानं पुनः खलम् ॥ ९६९
चूर्णे क्षोदोऽथ रजसि स्युर्धूलीपांसुरेणवः । लोष्टे लोष्टुर्दलिलेष्टुर्वल्मीकः कृमिपर्वतः ॥ ९७०
वम्भीकूटं वामलूरो नाकुः शक्रशिरश्च सः । नगरी पूः पुरी द्रङ्गः पैत्तनं पुटभेदनम् ॥ ९७१
निवेशनमधिष्ठानं स्थानीयं निगमोऽपि च । शाखापुरं तूपपुरं खेटः पुरार्धविस्तरः ॥ ९७२
स्कन्धावारो राजधानी कोट्टुर्गे पुनः समे । गया पूर्णयराजर्षेः कान्यकुब्जं महोदयम् ॥ ९७३
कन्याकुब्जं गाधिपुरं कौशं कुशस्थलं च तत् । काशिर्वराणसी वाराणसी शिवपुरी च सा ॥ ९७४
साकेतं कोशलायोध्या विदेहा मिथिला समे । त्रिपुरी चेदिनगरी कौशाम्बी वत्सपत्तनम् ॥ ९७५
उज्जयिनी स्याद्विशालावन्तीपुष्यकरण्डिनी । पाटलिपुत्रं कुसुमपुरं चम्पा तु मालिनी ॥ ९७६
लोमपादकर्णयोः पूर्व्वीकोट उमावनम् । कोटीवर्षं बाणपुरं स्याच्छोणितपुरं च तत् ॥ ९७७
मधुरा तु मधूपन्नं मधुराथ गैजाह्वयम् । स्याद्वास्तिनपुरं हस्तिनीपुरं हस्तिनापुरम् ॥ ९७८
तामलिप्तं दामलिप्तं तामलिप्ती तमालिनी । स्तम्बपूर्विष्णुगृहं च स्याद्विद्वर्भा तु कुण्डिनम् ॥ ९७९
द्वारवती द्वारिका स्यान्निषधा तु नलस्य पूः । प्राकारो वरणः साले चयो वप्रोऽस्य पीठभूः ॥ ९८०

१. भूमशब्दः पाण्ड्वादिभिरन्वेति; एवं मृत्तिकशब्दोऽपि. २. जाङ्गलोऽपि. ३. अत्र प्राग्योतिष-मालव-चेदि-
वङ्ग-अङ्ग-मगधाः प्राच्याः, मरवः साल्वाश्च प्रतीच्याः, जालंधर-तायिक-काश्मीर-वाहीक-बाल्हीक-तुरुष्क-कारुष-ल-
म्पाक-सौवीर-प्रत्यग्रथा उदीच्याः, ओड्राः कुन्तलाश्च अपाच्याः इति. ४. 'वसथ'शब्दस्य समादितः परप्रयोगः.
५. पटनमपि. ६. 'पुर'शब्दस्य लोमपाद-कर्णाभ्यामन्वयः. ७. गजपुरं नागनगरम्. ८. कुण्डिनपुरम्; कुण्डिनापुरम्.